

ЗВІТ
за результатами моніторингу щодо забезпечення професійного
розвитку вчителів початкових класів закладів загальної середньої освіти
Івано-Франківської області
у 2023-2024 навчальному році (І цикл)

Вступ

На виконання Плану роботи управління Державної служби якості освіти в Івано-Франківській області (далі – управління Служби) на 2023 рік, який затверджено Головою Державної служби якості освіти України, наказу управління Служби від 18.10.2023 №35-о «Про проведення моніторингу щодо забезпечення професійного розвитку вчителів початкових класів закладів загальної середньої освіти Івано-Франківської області» та програми протягом листопада 2023 року у закладах загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) територіальних громад Івано-Франківської області було проведено І цикл моніторингу щодо забезпечення професійного розвитку вчителів початкових класів.

I. Загальна інформація

Управлінням Служби здійснено вибірку закладів загальної середньої освіти, які взяли участь в І циклі моніторингу, враховано місцевість, де знаходяться ЗЗСО (міська та сільська); типи закладів освіти.

І цикл моніторингу проводився шляхом онлайн-опитування вчителів початкових класів щодо обізнаності з професійним стандартом за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (далі – Професійний стандарт).

II. Забезпечення професійного розвитку вчителів початкових класів закладів загальної середньої освіти Івано-Франківської області у 2023/2024 н. р.

Вивченням охоплено заклади освіти трьох сільських, двох селищних та двох міських територіальних громад, де працюють 380 (100%) педагогів-респондентів. Зокрема, Болехівська міська територіальна громада – 58 (15,3%) педагогічних працівників, Верховинська селищна територіальна громада – 88

(23,2%) педагогічних працівників, Галицька міська територіальна громада – 68 (17,9%) педагогічних працівників, Заболотівська селищна територіальна громада – 70 (18,4%) педагогічних працівників, Космацька сільська територіальна громада – 41 (10,8%) педагогічний працівник, Новицька сільська територіальна громада – 34 (8,9%) педагогічні працівники, Переріслянська сільська територіальна громада – 21 (5,5%) педагогічний працівник (рис. 1).

Рис.1

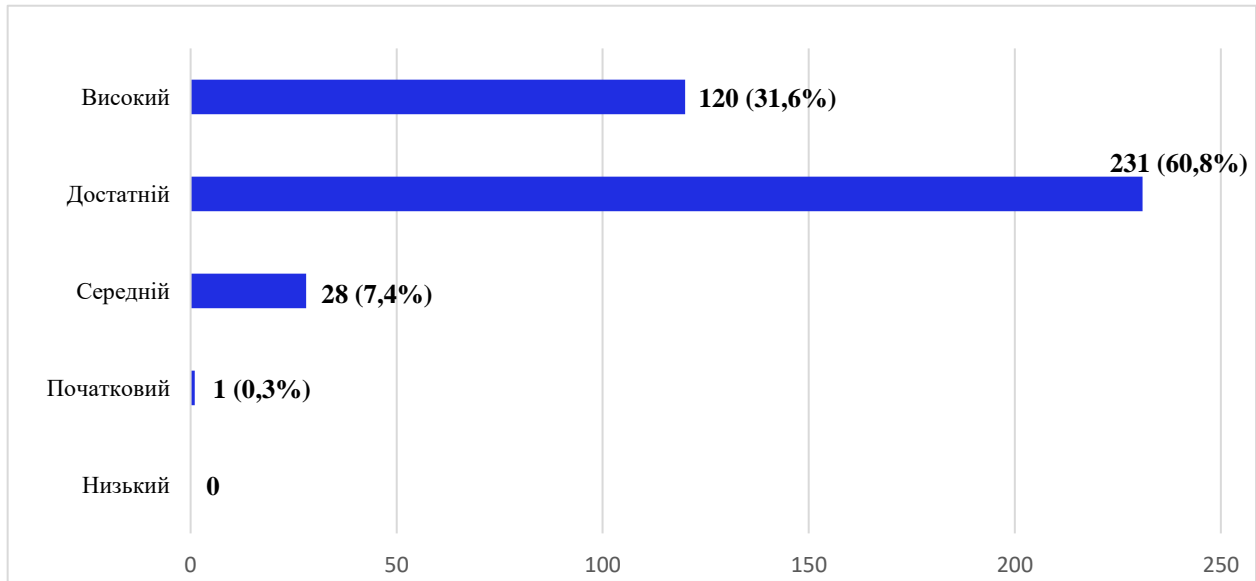
Результати опитування допоможуть прослідкувати рівень обізнаності педагогічних працівників з Професійним стандартом.

Важливо, що цей документ є орієнтиром для вибору курсів підвищення кваліфікації, які відповідатимуть потребам педагогів Нової української школи.

Перелік питань щодо рівня обізнаності вчителів початкових класів з Професійним стандартом складається з 16 запитань.

Загалом свою обізнаність з трудовими функціями Професійного стандарту 31,6% респондентів оцінили на 5 балів, 60,8% – на 4 бали, 7,4% – 3 бали, 0,3% – на 2 бали (рис. 2). Такі результати можуть вказувати, що переважна більшість вчителів початкових класів (92,4%) ознайомлені з цим документом та знають про складові своєї професійної діяльності. (рис. 2)

Рис. 2

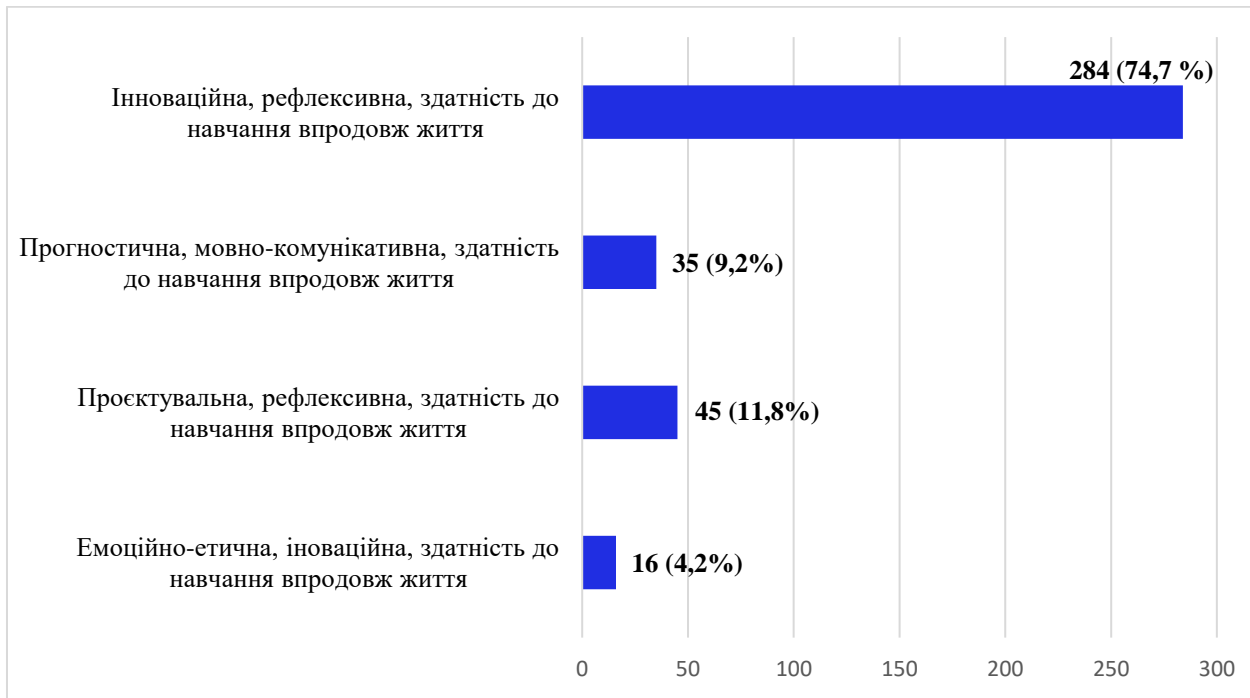
Утім, коли ми запропонували обрати із переліку правильні визначення трудових функцій, то майже третина педагогів (117 осіб) не змогли цього зробити (рис. 3).

Рис.3

Зауважимо, кожна трудова функція має визначені професійні компетентності. З огляду на це, вчителям було запропоновано обрати із переліку компетентності для трудової функції «Безперервний професійний розвиток». Унаслідок 25,2% учителів не впоралися з цим завданням (рис. 4).

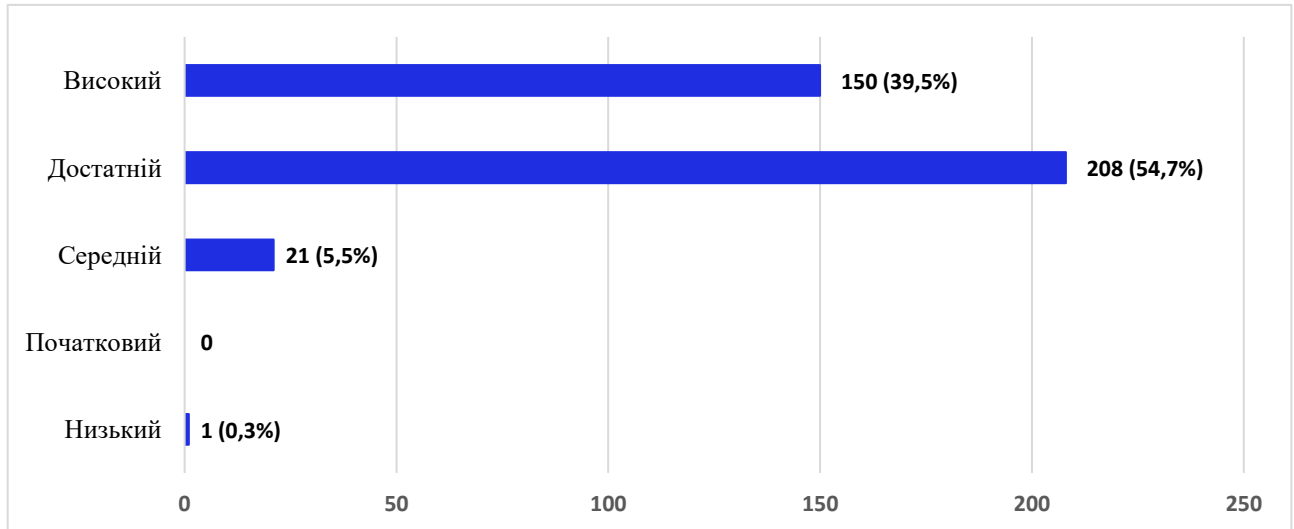
Рис.4

Тим не менш, 74,7% педагогічних працівників обізнані з описом трудової функції «Безперервний професійний розвиток».

Окремо зазначимо, що для дослідження важливим є розуміння педагогами понять, які використано в Професійному стандарті. Зокрема, 67% респондентів правильно обрали визначення «трудова функція», 62% – «професійні компетентності», 48% – «знання», 45% – «уміння та навички».

Професійний стандарт визначає перелік та опис загальних компетентностей вчителя. З огляду на це, педагогам потрібно було оцінити свій рівень поінформованості про загальні компетентності. Отже, 0,3% респондентів оцінили його на низький рівень, 5,5% – середній, 54,7% – достатній, 39,5% – високий (рис. 5).

Згодом респондентам було запропоновано обрати з переліку п'ять загальних компетентностей вчителя, утім 149 (39%) педагогів не змогли цього зробити.

Водночас 78% педагогів визначили правильні характеристики соціальної компетентності. Це може свідчити про те, що вчителі мають здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді.

Важливо також було визначити рівень обізнаності вчителів з професійними компетентностями Стандарту, зокрема 42,1% оцінили свої знання на високому рівні, 53,9% – достатньому, 3,9% – середньому. Разом з тим, педагогам було запропоновано обрати з переліку професійні компетентності відповідно до Стандарту, але лише 50% респондентів впоралися з цим завданням. Водночас 83% педагогів знають, що за трудовою дією або групою трудових дій визначено 15 ключових професійних компетентностей.

Утім, 35% опитаних не змогли відповісти на запитання про трудову функцію, зокрема, що вона містить 3 компетентності, які описуються через здатності, знання та вміння. Це може свідчити про недостатню обізнаність педагогічних працівників з цими поняттями.

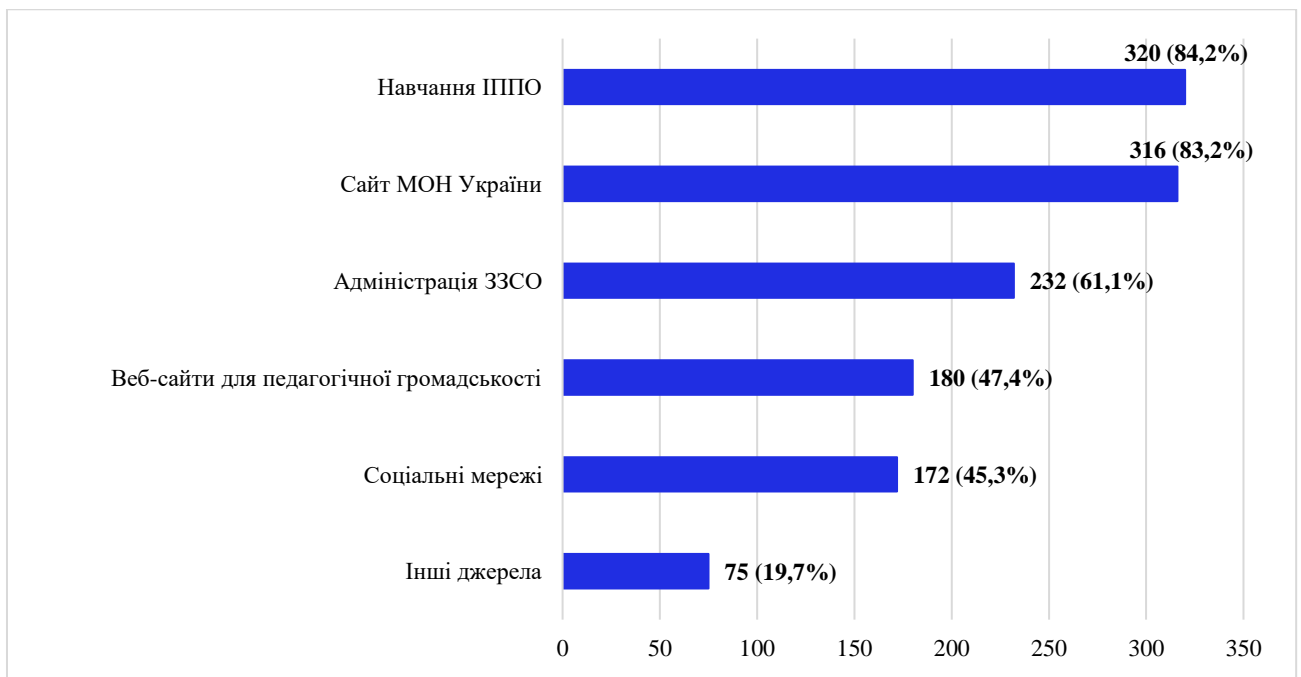
Вагоме місце в освітній сфері посідає інклюзивне навчання. Учителі початкових класів мають бути готовими до роботи з дітьми з ООП.

Отже, 73% педагогів відповіли, що мають достатньо знань для організації інклюзивного навчання, 11% – вміють такий процес організувати досконало, 16% зазначили, що частково обізнані, а два педагоги нічого про це не знають.

Водночас, коли вчителям запропонували дати відповідь про особливості формування складу команди психолого-педагогічного супроводу для учнів з ООП, то 51% опитаних не змогли цього зробити.

Також під час дослідження респондентам потрібно було зазначити джерела, з яких вони отримують інформацію щодо Професійного стандарту. Варіантів відповідей було багато, але з-поміж визначених лідирували «сайт МОН» та «навчання ІППО» (рис.6).

Рис.6

Принагідно зазначимо, що переважна більшість педагогічних працівників (80%) правильно обрали мету професійної діяльності вчителя початкових класів, визначили цикли навчання.

Безумовно вчителі мають бути обізнані з Професійний стандартом і використовувати його у своїй педагогічній діяльності. Адже він є інструментом для планування і визначення траєкторії професійного розвитку, здійснення самооцінювання.

III. Рекомендації за результатами моніторингу щодо забезпечення професійного розвитку вчителів початкових класів закладів загальної середньої освіти Івано-Франківської області у 2023-2024 н. р. (I цикл)

Керівникам закладів освіти:

1. Забезпечити інформаційній супровід застосування Професійного

стандарту в діяльності педагогічних працівників.

2. Ініціювати спільну діяльність вчителів з працівниками Центрів професійного розвитку педагогічних працівників з питань формування професійної траєкторії розвитку з урахуванням вимог Професійного стандарту.
3. Забезпечити супровід молодих педагогів, які потребують підтримки досвідчених вчителів-практиків; моделювання власної педагогічної діяльності з урахуванням вимог Професійного стандарту.

Педагогічним працівникам:

1. Застосовувати Професійний стандарт під час аналізу (самооцінювання) власної педагогічної діяльності на відповідність вимогам.
2. Використовувати Професійний стандарт під час планування методичної роботи та послуговуватися цим документом в процесі підвищення професійної майстерності.

Працівникам Центрів професійного розвитку педагогічних працівників:

1. Проаналізувати результати опитування та використати їх під час планування роботи з педагогічними працівниками, надання консультативної допомоги щодо формування професійної траєкторії розвитку та підвищення кваліфікації.
2. Забезпечити інформаційну підтримку застосування вчителями Професійного стандарту, розроблення відповідних методичних ресурсів для педагогічних працівників з урахуванням вимог цього документа.